

Bijlage: Nederlandse Defensie- en Veiligheidsindustrie – TK-verkiezingen 2021

Introductie: geen gewone industrie

De veiligheidsindustrie is geen ‘gewone’ industrie. De producten en diensten moeten aan zeer hoge eisen voldoen onder andere omdat ze voor de veiligheid van Nederlandse militairen en politieagenten zorgdragen. Voor deze industrie is er bovendien van een internationale vrije markt geen sprake; een *level playing field* ontbreekt. De Nederlandse defensie- en veiligheidsindustrie (NL-DVI) is er in de afgelopen decennia desondanks in geslaagd tot innovatieve motor van verschillende sectoren uit te groeien. Door de hoge eisen en uitdagingen die Defensie, Politie en andere veiligheidsorganisaties stellen, innoveert de sector in hoog tempo en zijn in de afgelopen jaren veel nieuwe capaciteiten op de (inter)nationale markt gebracht. Bijna 70% van de bedrijven in de veiligheidsindustrie ziet de investeringen in R&D bovendien terug in civiele spin-off¹.

Bijna 40% van de banen in de NL-DVI zijn R&D-gerelateerd hetgeen in contrast staat tot het landelijk gemiddelde van 2%. Op enkele uitzonderingen na gaat het om civiele bedrijven met in defensie- en veiligheid gespecialiseerde onderdelen. Enkele grotere bedrijven (*Original Equipment Manufacturers* - OEM's) leveren eindproducten zoals marineschepen, complete radarsystemen of onbemande vliegtuigen.

De diversiteit van bedrijven binnen de NL-DVI genereert brede impulsen aan innovatie voor andere bedrijfstakken. Het kan daarbij gaan om drone-radars die ook op civiele vliegvelden staan, vliegtuigonderhoud waarbij nieuwe inzichten ook inzetbaar zijn voor civiele luchtvaart of scheepsspoilers die ook op nieuwe civiele vaartuigen worden geïnstalleerd. Om maar een paar voorbeelden te noemen.

Advies: Reserveer budgetten voor veiligheid gerelateerde innovatieve projecten en de doorontwikkeling van Nederlandse sleuteltechnologieën.

De overheid heeft grote invloed op de *spin offs* en richting van innovatie binnen de veiligheidsindustrie. Zo vliegen Nederlandse F-16's gedeeltelijk op biobrandstoffen waarmee kennis wordt opgedaan die ook door civiele vliegmaatschappijen kan worden ingezet. Door actief *launching customer* te zijn beschikt de Koninklijke Marine over *state of the art* technologie. Dat vormt de basis voor de ontwikkelingen van nieuwe scheepsklassen voor buitenlandse overheden. Een bekend voorbeeld is hierbij de actieve samenwerking binnen Nederland Radarland voor een geïntegreerde radarmast die ook bij de Britse Marine wordt ingezet. In samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en het bedrijfsleven wil Defensie vaker de eerste klant van een bedrijf zijn (*launching customer*) om zo innovatie aan te jagen en bedrijven een goede kans te geven op de (internationale) markt.

Advies: Blijf inzetten op de Defensie Industrie Strategie van 2018 en gebruik actief het launching customership om innovatie aan te jagen.

Banen en werkgelegenheid

De veiligheidsindustrie in Nederland levert een significante bijdrage aan werkgelegenheid binnen en buiten de randstad. In totaal zijn er binnen de Nederlandse veiligheidsindustrie 110.000 banen waarvan ruim tweederde voor hoogopgeleid personeel. Met grote bedrijven zoals Damen Shipyards in Vlissingen, Thales Nederland in Hengelo en Huizen, VDL Defence Technologies in Eindhoven, maar ook met veel Mkb'ers door het hele land draagt de veiligheidsindustrie bij aan regionale ontwikkeling. Door grote materieelprojecten zoals de nieuwe terreinwagens voor Defensie, onderdelen voor de F-35 en nieuwe fregatten worden er belangrijke bijdragen geleverd aan

---

¹ zie noot 1

regionale ontwikkeling.²

Advies: maak van nationaal aanbesteden de regel bij defensieaanbestedingen en opdrachten voor de krijgsmacht, Politie en veiligheidsdiensten

Internationale handel

De Nederlandse veiligheidsindustrie is, net als de krijgsmacht en veiligheidsorganisaties, diep verweven met internationale partners. Tweederde van de producten en diensten wordt geleverd aan het buitenland, waarvan een groot deel aan EU-lidstaten en NAVO-bondgenoten. De export van deze producten vereist een exportvergunning. Eisen aan export zijn op Europees niveau vastgelegd in acht criteria. Ondanks dat deze criteria hetzelfde zijn voor de gehele EU, verschilt de interpretatie daarvan enorm. De NL-DVI is daarom van mening dat huidige Europese exportbeleid niet goed functioneert en zowel het Europese gezamenlijke veiligheidsbeleid als ook de marktwerking binnen de Europese defensie- en veiligheidsindustrie ondermijnt.

Advies: Zet in op de daadwerkelijke harmonisatie van de interpretatie van de Europese exportcriteria. Ook de Nederlandse overheid zal bereid moeten zijn toe te naderen tot andere Europese landen.

Industriepolitiek

De Europese Commissie (EC) start in 2021 met het *European Defence Fund* (EDF) een programma gericht op het verbeteren van de Europese militaire capaciteiten en versterken van de Europese defensie-industrie. De EC en de lidstaten willen dit bereiken door projecten te subsidiëren die zich richten op onderzoek en ontwikkeling van nieuwe defensie- en veiligheidstechnologie. De Nederlandse veiligheidsindustrie ziet hierin veel kansen voor ons bedrijfsleven en de eerste stappen naar succesvolle deelname zijn reeds gezet, maar nog niet definitief.

Advies: Geef steun aan internationale over the horizon onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's gericht op toekomstige nieuwe technologieën, diensten en producten van belang voor maritiem, lucht/ruimte, ICT/Cyber/digitalisering en landoptreden.

De hiervoor genoemde versterking van de Europese defensie- en veiligheidsindustrie gaat gelijk op met een consolidatie van bedrijven binnen deze industrie. Het gevaar is niet denkbeeldig dat de Nederlandse gouden driehoek de aansluiting mist. Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen moeten de kans krijgen zich aan te sluiten bij internationale programma's die zijn gericht op de ontwikkeling en verwerving van nieuwe capaciteiten en diensten. Het gaat hierbij om initiatieven die langjarig zijn (ca. 10 jaar) en aansluiten bij internationale projecten, zoals nieuwe generaties ruimtevaartmiddelen, vliegtuigen en helikopters, schepen en gevechtsvoertuigen. Het expliciete doel daarbij is de NL-DVI een onmisbare partner te laten worden voor internationale OEM's en consortia.

Advies: Draag zorg voor voldoende personele ondersteuning vanuit de overheid en voor cofinanciering van Nederlandse industriële deelname aan Europese en internationale projecten.

Defensiebudget

Tot slot treden wij als partner van Defensie en andere veiligheidsorganisaties graag in overleg over de toekomstige budgetten voor vrede en veiligheid.

Uit de dagelijkse contacten die wij als NL DVI met de krijgsmacht, Politie en andere organisaties hebben is ons duidelijk dat de vervanging en vernieuwing van essentiële capaciteiten bij die organisaties niet binnen de huidige budgetten zijn te accommoderen en de afgelopen jaren veel vertraging hebben opgelopen. Hetzelfde beeld gaat op voor de digitalisering van de krijgsmacht en

---

² Op basis van art. 346 Verdrag inzake de Werking van de Europese Unie (VWEU) kunnen defensie- en veiligheidgerelateerde opdrachten worden uitgesloten van de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

de Politie. Ook het vastgoed van de gehele defensieorganisatie is een punt van zorg³. Nederland besteedt momenteel ca. 1.3% van haar BBP aan Defensie en bezet daarmee in de internationale rangorde een plaats in de achterhoede⁴. Ook de belofte om in 2024 alsnog aan de 2% NAVO-norm te voldoen, lijkt het Kabinet te hebben losgelaten⁵. Weliswaar is met het 'Nationaal plan defensie-uitgaven ten behoeve van de NAVO' uit 2018 een aanzet voor een structurele versterking van de operationele capaciteiten van de krijgsmacht geformuleerd, slechts een klein deel daarvan wordt momenteel gerealiseerd terwijl de onveiligheid in de wereld toeneemt¹.

Advies: blij investeren in Defensie en Politie! De effecten van de bezuinigingen zijn nog altijd goed voelbaar en er zijn vele nieuwe dreigingen en uitdagingen bijgekomen waaraan het hoofd moet worden geboden.

Advies: Erken het belang van de 2% Navo-norm en blijf u hiervoor inzetten om aan de internationale afspraken te voldoen.

Over de NIDV

De Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV) zet zich sinds 1984 in voor de strategische positionering van het Nederlandse bedrijfsleven en kennisinstellingen bij defensie- en veiligheidsopdrachten. Met een achterban van 170 bedrijven vertegenwoordigt de NIDV producenten van voertuigen, vliegtuigen, scheepsbouwers en dienstverleners, alsmede *start ups* en mkb'ers met baanbrekende technologieën en *emerging technologies*. De NIDV treedt op intermediair tussen Defensie, Politie en andere veiligheidsorganisaties en overheden, kennisinstellingen en de industrie. Uitsluitend bedrijven en kennisinstellingen met productie in Nederland kunnen zich bij de NIDV aansluiten.

---

¹ Zie de Nationale Veiligheidsstrategie 2019 en de Tussenrapportage Geïntegreerde Buitenland- en Veiligheidsstrategie 2020

---

³ Afwijkingsrapportage t.o.v. Defensie Projectenoverzicht 2019

⁴ Nederland neemt daarentegen wel de vooraanstaande dertiende plaats in op de wereldranglijst van economieën.

⁵ De NAVO-bondgenoten geven al enige tijd aan dat meer parate, militaire capaciteiten nodig zijn voor de grondslag van hun gemeenschappelijke verdediging, namelijk een geloofwaardige 'afschrikking' (*deterrence*).